

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นขบวนการพัฒนาทุกคนของบุคลิภาพทั้งในค่านสติปัญญา ค่านร่างกาย อารมณ์ วิชาชีพ เศรษฐกิจ ค่านการเป็นพลเมืองดี และแง่มุมต่าง ๆ ของชีวิต แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม ความจำเป็นในการปรับปรุงคุณภาพของประชากร เพื่อพัฒนาประเทศและความพยายามที่จะยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน ทำให้รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของการให้การศึกษแก่ประชาชนทั้งที่อยู่ในระบบโรงเรียนและ นอกโรงเรียน การศึกษาในปัจจุบันและอนาคตควรเป็นขบวนการที่ต้องอาศัยทั้งสองระบบสนับสนุนกันและจัดให้มีความประสานสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เชื่อมโยงต่อเนื่องและปรับเข้าหากันได้ เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตตามสภาพสังคม และ เศรษฐกิจ เปิดโอกาสให้บุคคลได้เลือกเรียนตามความถนัดตามธรรมชาติอย่างเต็มที่ โดยมีจุดเน้นที่ตอบสนองความมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละระดับได้อย่างแท้จริง ซึ่งทำให้การศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศจะเกิดประโยชน์มากกว่าที่เคยเป็น แต่เท่าที่เข้ามาเป็นที่ตระหนักว่าระบบการศึกษาในโรงเรียนปัจจุบันยังมีสภาพไม่เหมาะสมและเพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้ จำเป็นต้องให้การศึกษแก่ผู้ใหญ่ที่อยู่กระจัดกระจายในชนบทและส่วนที่ไม่เคยได้รับการจัดการศึกษาจากสถาบันการศึกษาเลย ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่อยู่ในวัยที่เป็นกำลังผลิตของประเทศควรจะไปกับการศึกษาของเด็กด้วย เพราะการให้การศึกษแก่ผู้ใหญ่มีความจำเป็นมากสำหรับประเทศที่ค่อยพัฒนา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะให้การศึกษากลับเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นการพัฒนาชนบท

เพื่อสนองตอบความต้องการการศึกษาของประชาชน รัฐบาลจะได้ตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นในปีพุทธศักราช ๒๔๘๓ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอนประชาชนที่เป็นผู้ใหญ่ให้รู้หนังสือและรู้หน้าที่พลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๔๘๖ รัฐบาลเล็งเห็นว่าประชาชนอ่านออกเขียนได้

อย่างเดียวกันไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องสอนผู้ใหญ่ใหม่ความรู้ระดับสูงขึ้นไป เพื่อให้ผู้ใหญ่สามารถแสวงหาความรู้ ความเจริญแห่งตนได้อย่างเต็มพร้อมทั้งรู้จักและเข้าใจในความเป็นพลเมืองดีของชาติด้วย กรมสามัญศึกษาจึงได้ขยายการศึกษาผู้ใหญ่บริการประชาชนเพิ่มขึ้น โดยได้ขยายโรงเรียนผู้ใหญ่ในทุก ๆ จังหวัดพร้อมทั้งเปิดโรงเรียนผู้ใหญ่ในระดับสูงขึ้นไป จึงนับว่าการศึกษายุใหญ่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งที่มีส่วนในการพัฒนาประเทศ เพราะเป็นวิถีทางที่ประชาชนจะได้มีโอกาสแสวงหาเพิ่มพูนความรู้ ความก้าวหน้า และวิทยาการต่าง ๆ ที่จะประโยชน์ในการดำรงชีวิตและทักษะในวิชาชีพแก่ตนเอง ให้ได้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการรับผิดชอบต่อชีวิต ชะตากรรม และวัฒนธรรมของธรรมชาติ รับผิดชอบต่อการพัฒนาทาง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

การจัดการศึกษาให้ดำเนินไปด้วยดีนั้น สิ่งสำคัญที่สุดที่นักการศึกษาจะต้องคำนึงถึงคือ ตัวผู้เรียน ปัจจุบันการเข้าใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียนในด้านระดับความสามารถ เชาวนปัญญา หรือความถนัด ยังไม่เป็นการเพียงพอ เนื่องจากผลการศึกษาวิจัยพบว่า การที่บุคคลมีระดับสติปัญญาเท่ากันนั้นมิได้หมายความว่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากันด้วย ทั้งนี้เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลมาจากองค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการซึ่งอาจแบ่งเป็น ๒ ด้านคือ องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา (Intellectual factors) เช่น เชาวนปัญญา ความถนัด และองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา (Non - Intellectual factors) เช่น ภูมิกวาระ ความสนใจ ทัศนคติ บุคลิกภาพ คุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียน สภาพแวดล้อมในห้องเรียน ตลอดจนภูมิหลังทางครอบครัวของนักเรียน นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านยืนยันว่า องค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญานับว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเช่นกัน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกองค์ประกอบที่นำจะมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนคือ องค์ประกอบด้านเชาวนปัญญา และสภาพแวดล้อมในห้องเรียน

ความสำคัญของปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ ๓ - ๔ ในจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์เป็นผู้รับผิดชอบอยู่นั้นเป็นระยะเริ่มต้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และพัฒนาหลักสูตรให้เข้ากับ

^๑ วีระชัย มีชื่อธรรม และคณะ. เตรียมสอบปริญญาโทสาขาศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษา
ต่อเนื่อง (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต, ๒๕๑๘) หน้า ๒๑ - ๒๕.

สภาพสังคมปัจจุบัน ทำให้การดำเนินงานในโรงเรียนผู้ใหญ่ในจังหวัดนครสวรรค์ประสบปัญหามากมาย โดยเฉพาะเรื่องการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนของนักศึกษา ซึ่งขณะนี้ทางศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์กำลังจัดทำโครงการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา โรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ ๓ - ๔ ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ และทางศูนย์ ฯ อยากทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาด้วย เพื่อมุ่งขจัดปัญหาต่าง ๆ ให้หมดสิ้นไป โดยจะทำข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้ไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับหลักการและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริงต่อไป

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้น และการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ ๓ มีวัตถุประสงค์และหลักสูตรคล้ายคลึงกับการจัดการประถมศึกษา แต่ระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดไว้ให้เรียนและจุดมุ่งหมายในการสอนต่างกัน และเมื่อเรียนจบตามหลักสูตรแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรที่มติดังและสิทธิ์เท่ากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ทุกประการ เพื่อเป็นการยืนยันว่านักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จมีมาตรฐานเดียวกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษา ระหว่างนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ ๓ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๒๓ ในจังหวัดนครสวรรค์ ว่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันหรือไม่ เพียงใด ในแง่ต่าง ๆ ที่จะทำให้อุทิศสภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มดังกล่าว อันเป็นรากฐานและแนวทางสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาในระดับและในค่านับให้ตรงเป้าหมาย อันได้แก่ หลักสูตร วิธีการ นโยบาย ตลอดจนบุคลากร และระบบการบริหารการศึกษา ซึ่งจะ เป็นผลดีต่อการศึกษาของชาติเป็นส่วนรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ๒ ประการ คือ

๑. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ ๓ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ใน วิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษา
๒. เพื่อศึกษาว่าองค์ประกอบระดับเขาวนปัญญา และทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ ๓ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ใน วิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษานั้นเพียงใด

สมมติฐานของการวิจัย

เนื่องจากการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ ๓ กับการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ มีวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่เรียนในหลักสูตรคล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ผู้เรียนเรียนจบตามหลักสูตรทั้งสองแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรซึ่งมีศักดิ์และสิทธิเท่ากันด้วย และสถานที่สอนและครูผู้สอนทั้งสองกลุ่มเป็นที่เดียวกัน แต่นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ ๓ เป็นผู้ใหญ่ที่มีอายุพ้นเกณฑ์บังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาและส่วนใหญ่เป็นผู้มีภาระการงานตอนกลางวันมากและมาเรียนหนังสือต่อในตอนกลางคืนย่อมต้องมีปัญหาหลายด้าน ซึ่งต่างกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีหน้าที่เรียนอย่างเดียว สมองย่อมปลอดโปร่ง และนอกจากนี้จากผลการทดลองของโครงการฟิสิกส์ที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดของวอลเบอร์ก (Herbert J. Walberg) พบว่า ผู้เรียนจะเรียนได้ดีต้องอาศัยความอดทนต่อการเรียนและสภาพสิ่งแวดล้อมด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

๑. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สูงกว่าของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ ๓
๒. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สูงกว่าของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ ๓
๓. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สูงกว่าของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ ๓
๔. ระดับเชาวน์ปัญญา และทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษา ได้ดีกว่าใช้ระดับเชาวน์ปัญญา หรือทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนอย่างเดียวหรือเพียงอย่างเดียว ทั้งในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ ๓

ขอบเขตของการวิจัย

๑. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ ๓ ที่กำลังเรียนในหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ ๓ เฉพาะที่เป็นฆราวาสที่จะจบการศึกษาในภาคปลายปีการศึกษา ๒๕๒๓ ในจังหวัดนครสวรรค์

๒. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยอีกกลุ่มคือ นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ปีการศึกษา 2523 จากโรงเรียนในสังกัดกองการประถมศึกษา ที่ใช้เป็นสถานที่สอนนักศึกษา
ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 ค่ายในจังหวัดนครสวรรค์

3. การศึกษาครั้งนี้ไม่ศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างเพศ ฐานะเศรษฐกิจ ของ
กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา
ขอทดลองเบี่ยงเบนของการวิจัย

1. แบบสอบถามมาตรฐานวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาไทยของสำนักงานทดสอบทาง
การศึกษา กรมสามัญศึกษา และวิชาสังคมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้

2. คะแนนที่ได้จากการสอบด้วยแบบสอบถามมาตรฐานวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาไทย
และวิชาสังคมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ถือเป็นคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
วิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษา ของผู้ถูกทดสอบและสามารถใช้เปรียบเทียบได้

3. วัน เวลา ในการทดสอบที่ต่างกัน ไม่มีผลต่อความสามารถในการทำแบบสอบ
ของผู้สอบ

4. นักศึกษาที่กำลังเรียนในระดับที่ 3 ในโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3
กับผู้ที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนปกติ ในขณะที่ทำการทดสอบด้วยแบบ
สอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษา นั้น ถือว่า
กลุ่มตัวอย่างทั้งสองได้เรียนครบตามหลักสูตรในระดับนั้น ๆ แล้ว เพราะผู้วิจัยนำแบบสอบไป
สอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มก่อนสอบไล่ปลายภาคเรียน 1 - 2 สัปดาห์

ความจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
ระดับที่ 3 ซึ่งมีอายุต่างกัน มีเขาวนปัญญา (วัดจากแบบสอบวัดเขาวนปัญญา แอดวานซ์ โปส
เกรดซีพี เมทริซิส) แตกต่างกัน และไม่สามารถจะควบคุมความแตกต่างได้ ทั้งนี้เนื่องจาก
แบบสอบวัดเขาวนปัญญาไม่มีเกณฑ์ปกติอย่างละเอียด แต่จากการเปรียบเทียบสัดส่วนของกลุ่ม
ตัวอย่างทั้งสองที่มีคะแนนสูงกว่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ปรากฏว่ากลุ่มนักศึกษาผู้ใหญ่แบบ
เบ็ดเสร็จระดับที่ 3 มีสัดส่วนผู้มีเขาวนปัญญาที่สูงกว่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 มากกว่า
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงว่าระดับเขาวนปัญญาของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3

มีแนวโน้มสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนั้นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษา ในครั้งนี้จึงไม่สามารถควบคุม เขาวนัญญาโค คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จระดับที่ 3 หมายถึง ผู้ที่กำลัง เรียนอยู่ในหลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่ระดับที่ 3 และจะสำเร็จการศึกษาใน ภาคปลายปีการศึกษา 2523 ในจังหวัดนครสวรรค์

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้น ประถมปีที่ 6 และจะสำเร็จการ ศึกษาในภาคปลายปีการศึกษา 2523 ในจังหวัดนครสวรรค์

ทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อเพื่อนนักเรียน ในด้านการเรียน และความ สัมพันธ์ระหว่างกัน

แบบวัดเขาวนัญญา หมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัดเขาวนัญญา ของ เจ ที ราเวน ชื่อว่า แอดวานซ์ โปเร เกร สชีพ เมทริชีล

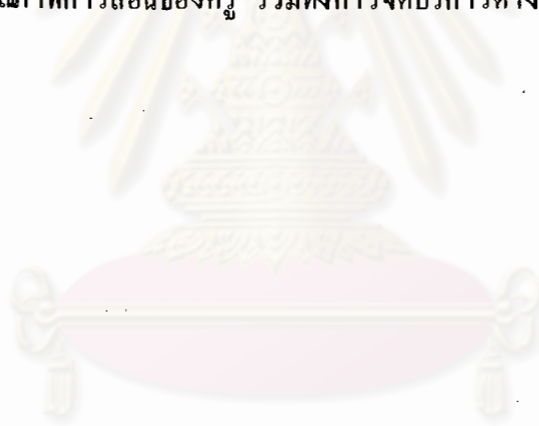
โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนตามหลัก สูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ด เสร็จระดับที่ 3 ซึ่งกรมการ ศึกษาออกโรงเรียนจัดดำเนินการ เองและใช้สถานที่ที่เป็น โรงเรียนประถมศึกษาในภาค ปกติด้วย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. เพื่อจะได้ทราบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ กับนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ ๓ เทียบกันหรือไม่ เพื่อเป็นการยืนยันตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องรับรองใบรับรองและประกาศนียบัตรนักศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งได้ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ ๓ อยู่ในมาตรฐานเดียวกับหลักสูตรประโยคประถมศึกษา

๒. เพื่อจะได้นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์ให้เหมาะสมและถูกต้อง และเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในโอกาสต่อไป เพื่อให้การจัดการศึกษานอกโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์

๓. เพื่อให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการพิจารณาวางแผนปรับปรุงคุณภาพการศึกษา คุณภาพการสอนของครู รวมทั้งการจัดบริการต่าง ๆ ในสถานศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย